

Riigikogu kultuurikomisjoni istungi protokoll nr 174

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 05. veebruar 2018

Algus 11.15, lõpp 12.10

Juhataja: Aadu Must

Protokollija: Merje Noorlind

Võtsid osa: Laine Randjärv, Krista Aru, Toomas Jürgenstein, Toomas Väinaste, Yoko Alender, Angelika Berg (nõunik-sekretariaadijuhataja), Atko-Madis Tammar (nõunik)

Puudusid: Heidy Purga, Heljo Pikhof ja Viktoria Ladõnskaja-Kubits

Kutsutud: Rahvusraamatukogu nõukogu esimees Igor Gräzin ja peadirektor Janne Andresoo, Kultuuriministeeriumi kantsler Paavo Nõgene ja kultuuriväärtuste asekanstler Tarvi Sits, Haridus- ja Teadusministeeriumi kantsler Tea Varrak ning riigivaraosakonna juhataja Indrek Riisaar, Rahandusministeeriumi asekanstler Raigo Uukkivi, riigiarhivaar Priit Pirsko (2. päevakorrapunkti juures)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Eesti Rahvusraamatukogu - hoone, selle toimivus ja investeringuvajadused
3. Muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Komisjoni istung esmapäev, 5.02.2018 11:11

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Eesti Rahvusraamatukogu - tegevus ja tulevikuplaanid

Komisjoni istung teisipäev, 6.02.2018 14:00

1. Kollektiivne pöördumine „Patarei on ohus“ – arutelu
2. Muud küsimused

Aadu Must tegi ettepaneku muuta töönädala päevakorra kavandit ning kinnitada see järgmiselt:

Komisjoni istung esmapäev, 5.02.2018 11:11

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Eesti Rahvusraamatukogu - tegevus ja tulevikuplaanid
3. Kollektiivne pöördumine „Patarei on ohus“ – arutelu
4. Muud küsimused

Otsustati:

1.1 Kinnitada nädala töökava

(konsensus: Aadu Must, Laine Randjärv, Toomas Väinaste, Toomas Jürgenstein, Krista Aru, Yoko Alender).

2. Eesti Rahvusraamatukogu - hoone, selle toimivus ja investeringuvajadused

Janne Andresoo sõnul vajab rahvusraamatukogu hoone rekonstrueerimist kahes mõttes. Kaks aastat tagasi läbiviidud tehniline audit kinnitab, et hoone vajab investeringuid selleks, et jääda aastateks püsima. Auditi käigus välja tulnud puudused on üsna kriitilist laadi ning puudutavad hoone alusvundamenti, taristut ning muid hoone olulisi osi. Teisest küljest tuleb hoone rekonstrueerimisest rääkida kui võimalusest sisustada Eesti sümbolhoone moodsaks kultuuri- ja hariduskeskuseks. Sisu ja rekonstrueerimise poolest on suurepärane lahenduse võimalus, kui ka Rahvusarhiivi üksused paigutatakse rahvusraamatukogu hoonesse, kuna Eesti Rahvusraamatukogu on ehitatud omal ajal arvestusega, et seal hakkavad töötama 600 raamatukoguhoidjat (tänapäeval on 170 raamatukoguhoidjat ning lisaks teenindav tugipersonal, kokku 270 inimest). Praegu üürib rahvusraamatukogu oma pinda välja erinevatele kultuuriasutustele ja MTÜ-dele, kuid taoline hoone kasutus ei ole kõige mõttekam.

Igor Gräzin lisas, et Eesti Rahvusraamatukogu ees on kaks eraldiseisvat probleemide kompleksi. Esimene seisneb selles, et Rahvusraamatukogu ei olegi kunagi päris lõpuni välja ehitatud. Hoone ei ole ehituslikult valmis tervik, kus on palju täiendavaid võimalusi, mida saaks lisaks kasutada. Gräzin juhtis tähelepanu, et hoone valmis nõukogude aja tingimustes ning ehituskonstruksioonide pidavus ei ole 100 % kindel. Kui muuta hoone ruumiplaneeringut, näiteks kompaktiivulite sissetoomise näol, siis põranda koormus kasvab ning kindlus põranda vastupidavuse suhtes puudub. Lisaks on 25 aastaga muutunud nii nõuded kui hoiustamise viisid, ja kui lisada ka muud ehitustehnilised momendid, siis kokku on vajadus kapitaalse ehitustöö järele. Gräzini sõnul on väga oluline ka koostöö Muinsuskaitseametiga.

Priit Pirsko toetas eelkõnelejaid ning rõhutas, et sõltumata sellest, milline on Eesti Rahvusraamatukogu või Rahvusarhiiv majandusorganisatsioonina, on Eesti Rahvusraamatukogu puhul tegemist sümbolväärtusega hoonega ning olukorras, kus hoone on amortiseerunud, peab Eesti riik midagi ette võtma. Pirsko toetas väljakäidud mõtet, viia Rahvusarhiivi üksused rahvusraamatukogu hoonesse, kuna varasem areng on näidanud selgelt, et mida vähemates hoonetes Rahvusarhiiv üle Eesti tegutseb, seda suurem on kokkuhoitud ressurss. Pirsko tõi muudatuse positiivsete momentidena välja ka teenuste kvaliteedi ja säilitustingimuste paranemise, kuna tänane filmiarhiivi olukord on säilitustingimuste mõttes skandaalne. Pirsko sõnul on Rahvusarhiivi vajadus 9500 ruutmeetrit, millest 6000 ruutmeetrit oleksid hoidla pinnad.

Paavo Nõgene sõnul on Kultuuriministeeriumile rahvusraamatukogu hoone kordategemine olnud mureks juba mitu aastat ning selge on see, et maja vajab kapitaalremonti. Kultuuriministeerium toetab mõtet kolida Rahvusarhiivi üksused rahvusraamatukogusse ning koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga on ette valmistatud memorandum, mis esitatakse Vabariigi Valitsusele 1. märtsil riigieelarvestrateegia taotluste raames. Ettepanek on Eesti Rahvusraamatukogu kapitaalselt korda teha arvestusega, et Rahvusarhiivi Tallinna üksused sinna kolida. Investeringu kogumaksumus on hetkel kalkulatsioonide kohaselt 46,3 miljonit eurot, millele lisandub käibemaks (läheb hiljem riigieelarvesse tagasi). Summa jaguneks kuue eelarveaasta peale. 2019. aasta tegevus on projekteerimine (1,3 miljonit) ning 2020-2024 ehitamine etapi kaupa. Soov on, et rahvusraamatukogu saaks ehituse ajal ka tegutseda. Nõgene lisas, et rahvusraamatukogu esialgsel valmimisel ei olnud tema säilitamiseks ette nähtud remondikomponendi olemasolu, mis on olemas paljudel RKS hoonetel. Kui hoone saab korda tehtud, siis tuleb teha säilitamiseks ette näha ka vahendid, et taset hoida. Nõgene sõnul on tegemist laiemaga, kuna osadel kultuuriobjektidel on remondikomponent olemas ja osadel mitte.

Tea Varraku avaldas head meelt Kultuuriministeeriumiga koostöö üle ning kinnitas, et Haridus- ja Teadusministeerium toetab Rahvusarhiivi Tallinna üksuste kolimist Eesti Rahvusraamatukokku.

Raigo Uukkivi kinnitas samuti, et Rahandusministeeriumil on praktilistes küsimustes ja olukorra kirjeldusel nii Kultuuriministeeriumi kui ka Haridus- ja Teadusministeeriumiga põhimõtteliselt ühine seisukoht - hoone on kahtlemata amortiseerunud ja alakoormatud. Millised poliitilised valikud tehakse riigieelarve strateegia koostamise käigus, on eraldi teema. Uukkivi tõi positiivsena välja ka Rahvusarhiivi Tallinna üksuste üle toomise rahvusraamatukogu pinna ühiskasutusse.

Aadu Must küsis rahvusraamatukogu hoone pinna kasutamise kohta erinevate institutsioonide poolt.

Janne Andresoo vastuse kohaselt on Rahvusarhiivi pinna vajadus 9500 ruutmeetrit (6000 hoidla ja 3500 büroopinda). Hoidla pinnaga ei ole probleemi, kui sisustusse tulevad kompaktriulid ning lisaks tuleb välja ehitada u 500 ruutmeetrit hoidla pinda. Hoonepinna kandevõime algdokumentide järgi on 1600 kg ruutmeetri kohta, mis on tänapäevaste standarditega vastavuses, kuid tegeliku seisu saab teada alles projekteerimise käigus.

Laine Randjärv küsis rahvusraamatukogu väljaehitamata ruumide võimaliku kasutuselevõtu kohta seoses energiasäästlikkusega.

Janne Andresoo arvamuse kohaselt saab hoonet energiasäästlikumaks muuta serverite ja mistahes tehnika soojusenergia tagasisuunamise kaudu, et ei tekiks mõttetut kütmise ja jahutamise vajadust.

Aadu Must küsis remondifondi rahastamise vajalikkuse kohta, et säilitada tehtut.

Raigo Uukkivi sõnul on tõepoolest rahastamise pilt kirju ning kõik avalik-õiguslike ja sihtasutuste objektid ei oma remondikomponenti. Lisaks on erinev omatulu teenimise võimekus ning palju oleneb sellest, kui optimaalne on kinnisvaraportfell. Uukkivi kinnitas, et olemasolev olukord vajab printsiibilt korrastamist, millega hetkel ka tegeldakse.

Krista Aru küsis Kultuuriministeeriumi prioriteetide kohta.

Paavo Nõgene vastuse kohaselt on Kultuuriministeeriumil kaks suurt objekti, mis on aastaid oma hetke oodanud: Eesti Rahvusraamatukogu ja Eesti Rahvusringhäälingu telekompleks. Mõlemal juhul on asutused taotlenud järgmiseks aastaks projekteerimise alustamise õigust ning Kultuuriministeerium mõlemad taotlused ka esitab.

Aadu Must küsis rahvusraamatukogu hoone rekonstrueerimise prognoositava maksumuse kohta.

Paavo Nõgene vastuse kohaselt on prognoositav summa tänasel päeval 46,3 miljonit, millele lisandub käibemaks, mis riigieelarvesse tagasi jõuab.

Aadu Must küsis Rahvusarhiivi pindade vabanemisega seoses võimaliku vabaneva ressursi kohta.

Tea Varraku sõnul on kolm vabanevat pinda Riigi Kinnisvara ASile üle antud.

Paavo Nõgene lisas, et hoonete realiseerimisväärtus on kokku suurusjärgus 5 miljonit eurot.

Raigo Uukkivi selgitas, et tavaliseks RKS uurib, kas valitsussektoris on teisi huvilisi vara kasutamisele või pannakse vara müügiportfelli.

Yoko Alender küsis kahe institutsiooni toimimise kohta ehitus- ja kolimisperiodil.

Janne Andresoo selgitas, et detailset plaani ei ole, aga raamatukogul on põhimõte ja kindel soov, et Eesti Rahvusraamatukogu hoitakse kasutajate jaoks lahti. Samas võib tekkida olukordi, kus lühemaks perioodiks tuleb raamatukogu sulgeda.

Priit Pirsko sõnul kolimise perioodil on suletud see osa, mida kolitakse ning kodanikku teenindada ei saa. Pirsko aga rõhutas, et 99,3 protsenti Rahvusarhiivi külastustest on veebikülastused.

Paavo Nõgene täiendas, et memorandumis on kogu tegevus kirjeldatud etappide kaupa. Esimene etapp on 2019. aastal projekteerimine ning edasi jätkub hoone renoveerimine korpuste kaupa ning raamatukogu peab olema avatud.

Otsustati:

2.1 Võtta teadmiseks

(konsensus: Aadu Must, Krista Aru, Toomas Jürgenstein, Yoko Alender).

3. Kollektiivne pöördumine „Patarei on ohus“ – arutelu

Otsustati:

4.1.1 Vastata kollektiivsele pöördumisele

(konsensus: Aadu Must, Krista Aru, Toomas Jürgenstein, Yoko Alender).

4. Muud küsimused

4.1. Tulevaste töönaalade päevakorrad

Otsustati:

4.1.1 Võtta teadmiseks

(konsensus: Aadu Must, Krista Aru, Toomas Jürgenstein, Yoko Alender).

4.2. Välislähetuse kavandamine Hollandisse

Otsustati:

4.2.1 Jätkata arutelu komisjonis

(konsensus: Aadu Must, Krista Aru, Toomas Jürgenstein, Yoko Alender).

4.3. Kirjad

4.3.1. Raamatu „Spordidiplomid 1940-1990“ toetusest

Otsustati:

4.3.1.1. Vastata kirjale

(konsensus: Aadu Must, Krista Aru, Toomas Jürgenstein, Yoko Alender).

(allkirjastatud digitaalselt)

Aadu Must

Juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)

Merje Noorlind

Protokollija